

عنوان: بررسی علایم اختلال کمبودتوجه و بیش‌فعالی کودکان زیرسن‌مدرسه براساس گزارش والدین و مربیان در مهدکودک‌های شهر تبریز.

سال ۱۳۸۲

نام دانشجو: واحد علائی

رشته و مقطع تحصیلی: پرستاری کارشناسی ارشد (گرایش کودکان)

استاد راهنما: آذر مرادی

اساتید مشاور: دکتر علی فخاری _ سکینه محمدعلیزاده

شماره پایان‌نامه: ۱۶۲

مقدمه: اختلال کمبودتوجه و بیش‌فعالی (ADHD) شایع‌ترین مشکل رفتاری دوران کودکی است. مطالعات نشان می‌دهد اوج شروع سنی آن سه تا چهار سالگی بوده و دوسوم کودکانی که ADHD آنها در زمان‌های بعدی تشخیص داده می‌شود، طی سال‌های پیش‌ازمدرسه قابل شناسایی می‌باشد. با اینحال اکثر مطالعات درباره این اختلال در گروه‌های سنی مدرسه انجام شده است. انجام چنین مطالعاتی در کودکان زیرسن‌مدرسه از نظر کشف به‌موقع اختلال، فراهم کردن کمک به آنها و پیشگیری از عوارض آن مهم است. پرستاران کودک به‌عنوان مشاوران یا بازدید کننده‌های سلامت، می‌توانند برای شناسایی مشکلات رفتاری کودکان و مشکلات سلامت آنها اقدام به غربالگری کرده و یا به‌عنوان رابطین سایر متخصصین حرفه‌ای بهداشت نقش مهمی را در این زمینه ایفا کنند.

مواد و روش‌ها: این پژوهش یک مطالعه توصیفی _ مقایسه‌ای است که به‌منظور تعیین علایم اختلال کمبودتوجه و بیش‌فعالی کودکان زیرسن‌مدرسه براساس گزارش والدین و مربیان در مهدکودک‌های شهر تبریز انجام شده است. ۲۷۳ کودک سه تا پنج ساله از سی‌ویک مهدکودک به‌عنوان نمونه‌های پژوهش بصورت تصادفی انتخاب شدند و پرسشنامه‌ها بطور جداگانه توسط والدین و مربیان آنها تکمیل شد. پرسشنامه علایم ADHD شامل ۱۵ بیانیه برای والدین (ADHD-P) و ۱۵ بیانیه برای معلمان (ADHD-T) بود. سؤالات کاملاً براساس ملاک‌های ADHD موجود در DSM-III-R مطرح شده بود. اما جهت متناسب بودن این ملاک‌ها برای کودکان زیرسن‌مدرسه، اصلاحات جزئی به-عمل آمده بود. پاسخ‌ها براساس «اصلاً»، «خیلی کم»، «نسبتاً زیاد» و «خیلی زیاد» طبقه‌بندی شده بود. روایی ابزار با استفاده از روایی محتوی و پایایی آن از طریق آزمون مجدد تأیید شد. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون آماری مک‌نیمار، آنالیز واریانس یک‌طرفه، مجذورکای و آزمون t مستقل استفاده شد.

نتایج: یافته‌های پژوهش حاضر نشان داد که براساس گزارش والدین ۱۰/۳ درصد و طبق گزارش مربیان ۷/۷ درصد از کودکان علایم ADHD را دارند. اگرچه والدین در مقایسه با مربیان علایم بیش‌فعالی - تکانشگری را بیشتر از علایم بی‌توجهی گزارش کرده‌اند اما در مجموع، اختلاف معنی‌داری بین گزارش والدین و معلمان یافت نشد. همچنین طبق یافته‌های پژوهش ارتباط معنی‌داری بین علایم ADHD با تولد کودک جدید، فوت یکی از اعضاء خانواده و تشدید اختلاف والدین وجود داشت.

نتیجه‌گیری نهایی: از آنجا که اختلاف معنی‌داری بین گزارش والدین و مربیان وجود نداشت، استفاده از گزارش هر دوگروه می‌تواند در غربالگری رفتاری کودکان زیرسن‌مدرسه با هدف شناسایی علایم ADHD مفید باشد. همچنین باتوجه به درصد بالای علایم ADHD در کودکان زیرسن‌مدرسه، برای پرستاران ضمن ارزیابی دقیق علایم ADHD، آسیب شناسی روانی خانواده‌ها پیشنهاد می‌شود.

واژه‌های کلیدی: اختلال کمبودتوجه و بیش‌فعالی، کودکان زیرسن‌مدرسه، مهد کودک